

NATIONAAL
KENNISINSTITUUT
ONDERWIJS

Informatiebijeenkomst

Kansrijke aanpak burgerschapsonderwijs in Caribisch Nederland

14 september 2026 16.00 uur CET

Aanleiding onderzoek

Scholen in Caribisch Nederland worstelen met de invulling van de wettelijke burgerschapsopdracht. Scholen willen graag een burgerschapscurriculum en/of leerlijn opstellen, maar vinden het lastig om de juiste bouwstenen bij elkaar te zoeken en te integreren. Daar komt bij dat beschikbare ondersteuning/materialen vanuit Europees Nederland niet altijd toepasbaar zijn binnen de Caribisch Nederland-context.

Bij dit onderzoek staat centraal om via ontwerponderzoek met elke deelnemende school in Caribisch Nederland een individuele, schooleigen burgerschapsaanpak te ontwikkelen, waarbij de wettelijke burgerschapsopdracht als kader dient.

Twée onderzoeksdoelen:

1. Evidence-informed burgerschapsonderwijs ontwerpen voor scholen in Caribisch Nederland (Bonaire, St. Eustatius en Saba).
2. In kaart brengen wat de geleerde lessen zijn voor het optimaliseren van de onderwijskwaliteit van burgerschapsonderwijs en onderwijs in brede zin.

Onderzoeksvragen

- **RQ1.** Welke evidence-informed kennis over succesvol burgerschapsonderwijs is relevant in de Caribisch Nederlandse context en kan worden benut door scholen in Caribisch Nederland?
- **RQ2.** Hoe kan samen met leerlingen, leraren en schoolleiders succesvol burgerschapsonderwijs op scholen in Caribisch Nederland worden ontwikkeld?
- **RQ3.** Wat zijn n.a.v. dit ontwerponderzoek de geleerde lessen over optimalisering van onderwijskwaliteit in Caribisch Nederland?
 - **RQ3.1.** Wat betekent dit voor de school (schoolleider en leraren) en het schoolbestuur?
 - **RQ3.2.** Wat betekent dit (eventueel) voor OCW/externe ondersteuning, vanuit bijvoorbeeld het Expertisepunt Burgerschap of andere organisaties?

Omvang

Er zijn 16 po- en vo-scholen op de BES-eilanden.

- Bonaire:

8 scholen primair onderwijs

1 scholengemeenschap voor voortgezet onderwijs met vier locaties

- Saba:

1 school primair onderwijs

1 school voortgezet onderwijs

- Sint-Eustatius:

4 scholen primair onderwijs

1 school voortgezet onderwijs

OCW nodigt de scholen uit in het najaar van 2026 door OCW om mee te doen aan dit onderzoek. Bij aanvang van het ontwerponderzoek in januari 2027 is duidelijk hoeveel scholen zullen deelnemen. De onderzoekers hoeven dus geen werving meer te doen. Het streven van OCW is dat alle scholen in Caribisch Nederland aan het onderzoek deelnemen.

Op te leveren producten

- Voor iedere deelnemende school een plan van aanpak (document)
- Per school een schoolbrede burgerschapsaanpak (document)
- Iedere school een beproefde burgerschapsaanpak (praktijkresultaat)
- Iedere school heeft een systematiek voor monitoring (praktijkresultaat)
- Evaluatie ontwerponderzoek als instrument voor onderwijsverbetering (rapport)
- Beknopte opbrengsten van het monitoringsonderzoek (rapport)

Onderzoeksduur en budget

Het toegekende project start in januari 2027. Globaal genomen is het tijdsplan als volgt:

- Januari – juni 2027: Opstellen plan van aanpak
- Juli 2027 – juli 2028: Ontwerpen en voorbereiden implementatie van schoolbrede aanpak
- Augustus 2028 – augustus 2029: Implementatie schoolbrede aanpak en in kaart brengen van geleerde lessen over optimalisering onderwijskwaliteit in Caribisch Nederland
- Augustus 2029 - oktober 2029: Afronding en uitwerken aanbevelingen

Budget van de opdracht is € 249.586,78 exclusief btw (€ 302.000,00 inclusief btw) en reis- en verblijfkosten.

Aandachtspunten

- Onderzoekers hebben aantoonbare affiniteit met funderend onderwijs in Caribisch Nederland en hebben een netwerk daarbinnen.
- Onderzoekers hebben aantoonbare affiniteit met burgerschapsonderwijs.
- Aantoonbare praktijkervaring in samenwerking met schoolleiders, leraren en andere betrokkenen.
- De uitvoering van de overeenkomst vindt plaats in de Nederlandse taal. Opdrachtnemer wijst Nederlandstalige contactpersoon aan.
- Gedurende looptijd van het onderzoek vindt 2x per jaar overleg plaats met de begeleidingscommissie.

Procedure

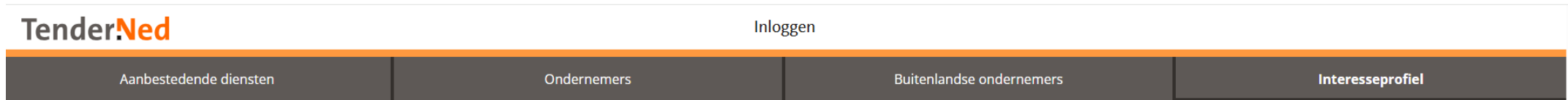
- Online aanbestedingsplatform > TenderNed.
- Het beschrijvend document is het leidende document:
 - beschrijving van de opdracht;
 - de procedure;
 - de planning;
 - de eisen;
 - de gunningscriteria en de verwijzingen naar alle bijlagen.
- Voor algemene communicatie: gebruik de **berichtenmodule** in TenderNed.
- Voor het stellen van vragen tijdens de **eerste en tweede vragenronde**: gebruik de **vraag-en-antwoordmodule** in TenderNed.

Neem niet rechtstreeks contact op met bestaande contactpersonen binnen NWO

Vragen over de werking van TenderNed: neem contact op met de helpdesk van TenderNed

Registratie voor ondernemingen op de BES-eilanden

- ▶ Deelname ondernemingen op de BES-eilanden is mogelijk.
- ▶ Registreer uw onderneming als **'Buitenlandse ondernemers'**

- ▶ Vragen over de registratie? Neem contact op met de helpdesk van TenderNed.

In te dienen documenten: met de inschrijving

- Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA).
 - Standaardformulier specificatie referenties.
 - Inschrijfformulier.
 - Beantwoording gunningscriteria.
 - Prijzenblad.
-
- Lees alle documenten zorgvuldig door en vul deze volledig in.
 - Wijzig de vorm en vaste teksten van de documenten niet; dit kan leiden tot uitsluiting.
 - Bijlage F – UEA: vul de delen II t/m IV in. Let hierbij met name op dat, indien in combinatie wordt ingeschreven of gebruik wordt gemaakt van onderaannemers, **alle combinanten een UEA invullen**.
 - Ondertekening door vertegenwoordigingsbevoegde persoon > KVK

Planning van de aanbesteding

Activiteit	Datum
Publicatie van de aanbesteding (startdatum aanbesteding)	24 augustus 2026
Uiterste termijn aanmelden online informatiebijeenkomst	9 september 2026
Online informatiebijeenkomst	14 september 2026, 16.00-17.00 uur (Nederlandse tijd, CEST)
Uiterste termijn voor het stellen van vragen (1 ^e vragenronde)	21 september 2026
Publicatie van de Nota van Inlichtingen 1	1 oktober 2026
Uiterste termijn voor het stellen van vragen (2 ^e vragenronde)	8 oktober 2026 uiterlijk 10.00 uur
Publicatie van de Nota van Inlichtingen 2	15 oktober 2026
Uiterste termijn voor indienen van de Inschrijving via TenderNed	26 oktober 2026 uiterlijk 11.00 uur
Openen Inschrijvingen	16 oktober 2026 na 11.00 uur
Mededeling van de gunningsbeslissing	15 december 2026
Einde bezwaartermijn	11 januari 2027
Definitieve gunning	12 januari 2027
Ingangsdatum Overeenkomst	Januari 2027

Wat gebeurt er na het inschrijven?

- Eerste controle door inkoop.
- Beoordeling van de gunningscriteria door de beoordelingscommissie.
- Bekendmaken voorlopige gunning.
- Verificatie: **alleen de winnende inschrijver** levert documenten in voor de verificatie.
- Bekendmaken definitieve gunning.
- Sluiten overeenkomst > Let op, elke partij binnen een combinatie moet ondertekenen.

Belangrijk

- De informatie in de aanbestedingsdocumenten is leidend, niet die op TenderNed. Bij twijfel: stel vragen.
- Let erop dat alle vereiste documenten vóór de uiterste inschrijfdatum worden ingediend. Vaak is herstel niet mogelijk als een document ontbreekt; dit kan leiden tot uitsluiting.
- Eventuele aanpassingen in de ARVODI-2025 moeten vóór de laatste Nota van Inlichtingen worden aangegeven (deel de overeenkomst op tijd met de juridische afdeling). Na de laatste Nota van Inlichtingen staan alle eisen aan de opdracht en de (contract)voorwaarden vast.
- Aandachtspunt bij combinaties bij het aanleveren van bewijsstukken: van iedere afzonderlijke deelnemer dient het betreffende bewijsstuk te worden ingediend. De ondertekening van de inschrijving dient overeen te komen met de tekeningsbevoegdheid zoals opgenomen in het KvK-uittreksel.
- Na inschrijving kan er niets meer gewijzigd worden: de inhoud van de ingediende documenten ligt vast.

Tips

- Communiceer goed met collega's die meewerken aan de inschrijving en informeer hen volledig over de procedure en voorwaarden. Dit voorkomt onnodige vragen of miscommunicatie.
- Maak een checklist van alle uit te voeren acties, zodat niets wordt vergeten. Zie hiervoor ook hoofdstuk 'Checklist in te dienen documenten' van het beschrijvend document.
- Let goed op de termijnen, ook voor het stellen van vragen of het opvragen van verduidelijking over de aanbestedingsdocumenten.
- Stel tijdig vragen en doe dit vóór de uiterste datum voor het stellen van vragen. Vragen kunnen over elk document worden gesteld via de vraag- en antwoordmodule.
- Dien uw inschrijving niet op het allerlaatste moment in, maar minimaal een dag van tevoren. Oefen desnoods al eerder. Het verwijderen of vervangen van eerdere versies van inschrijfformulieren in TenderNed is altijd mogelijk.

**NATIONAAL
KENNISINSTITUUT
ONDERWIJS**